

els moes obrazy a práce na papíře paintings and paperworks

Between Lines

- 01 **Between Lines** (detail), 120 x 110cm, alkydová a olejová barva na plátně, 2007
(detail), alkyd and oil on linen, titulní strana / title page
- 02 **Between Lines**, 140 x 140cm, alkydová a olejová barva na plátně, 2009
alkyd and oil on linen
- 03 **Between Lines**, 70 x 70cm, alkydová a olejová barva na plátně, 2009
alkyd and oil on linen
- 04 **Between Lines**, 110 x 100cm, alkydová a olejová barva na plátně, 2008
alkyd and oil on linen
- 05 **Between Lines** (detail), 110 x 100cm, alkydová a olejová barva na plátně, 2008
(detail), alkyd and oil on linen
- 06 **Between Lines** (detail), 70 x 70cm, alkydová a olejová barva na plátně, 2009
(detail), alkyd and oil on linen
- 07–09 **Bez názvu** 24 x 24cm, papír, 2009
Untitled paper
- 10 **Between Lines** 110 x 100cm, alkydová a olejová barva na plátně, 2007
alkyd and oil on linen

02

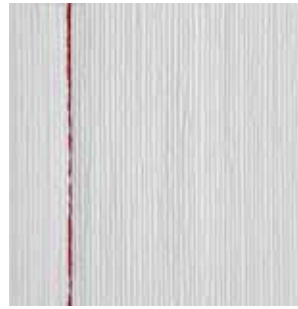
03

04

05 06

07 08 09

10

Výtvarné snahy o elementarizaci výrazových prostředků a objektivizaci tvorby, které v českém prostředí spojujeme především s proudem tzv. Nové citlivosti, mají své paralely i v ostatních zemích Evropy. V rámci uvedených tendencí si vymezuje zvláštní místo zejména cesta *monochromního projevu*. Ta má v evropském kontextu kromě Malevičova, Rodčenkova a Strzeminského odkazu, zázemí již od sklonku padesátých let v díle G. Ueckera, P. Manzoniho, Y. Kleina či L. Fontana.

Současným příkladem reduktivní formy v holandském prostředí je tvorba haarlemské umělkyně **Els Moes (1950)**. V jejím ateliéru vznikají od roku 2007 bílé nebo černé monochromní obrazy a komorní papírové reliéfy. Vytvořené jsou časově náročným procesem vrstvení olejové barvy na plátno nebo seriálním řazením hrany papíru. Výchoziskem těchto monochromů je čistě vizuální účinek reliéfních struktur. Změna sklonu jednotlivých plastických linií nebo pouhá odchylka v jejich orientaci ovlivňují způsob tvoření stínů a světelných odrazů. Divákovy oko tak zaznamenává vznik neuchopitelných optických jevů i zdánlivého pohybu, kterými se statická struktura obrazu mění v dějové pole. Dvou-dimenzionální obraz resp. reliéf navíc opticky vystupuje směrem k divákovi a vytváří zde těžko definovatelnou dimenzi, která mizí nebo naopak zvyšuje intenzitu v důsledku změn světelných podmínek i úhlu našeho pohledu.

Obrazy Els Moes jsou očištěny jakékoliv významovostí. Ani volba barvy zde nenese kód obsahu, jak autorka sama připomíná: „V západní kultuře je černá barva většinou spojována se smutkem, melancholií a smrtí. V jiných kulturách je barvou smrti bílá. Pro mě ale nemá podobné asociace ani jedna z nich. Černou a bílou volím pro dosažení neutrality“. Důležitou kategorií v Elsině výtvarném uvažování je ovšem čas. Sama se vrací ke zkušenosti, kdy působila v archeologickém institutu: „Archeologie je fascinující. Odhaluje to, co je skryté pod povrchem. Když opatrně odstraňujete půdní vrstvy, odkrýváte stopy času“. Její obrazy vznikají vrstvením a nanášením. Ve vytvořené reliéfní struktuře se pak často objevuje vertikální nebo horizontální zářez sahající až na samotnou základovou plochu. Hloubka této rozsedliny je jakýmsi měřítkem času a v něm uskutečněných procesů narůstání a rýhování; je přímým záznamem vzniku a trvání, věčnou stopou bytí obecně.

Tvorba Els Moes otevírá v kategorii času ještě další aspekt. Divák je totiž zbaven nutnosti uvažovat rozumově a číst příběh v lineárním čase, jak to vyžadují klasická zobrazivá díla. Ve smyslu kantovského pocížení *absolutna* jako vnuknutí, které přichází dříve, než rozum začne určovat a analyzovat, otevírají Elsiny monochromy možnost pracovat s intuicí a jedinečností okamžiku.

Efforts to reduce means of expression to the elementary and to objectify art are, in the Czech environment, largely associated with the New Sensitivity movement and have parallels in other European countries. The *monochrome approach* holds a special place within this trend. Aside from the legacy of Malevich, Rodchenko and Strzeminsky, it appeared in a European context in the late 1950's, in the work of G. Uecker, P. Manzoni, Y. Klein and L. Fontana.

Els Moes (1950), an artist from Haarlem, applies this reduced form in the Dutch milieu. She has created monochrome pictures in both black and white, as well as low-key paper reliefs since 2007. They are produced by a time-demanding process of layering oil paint on canvas, or by building a staggered sequence of paper edges. The outcome is a purely visual effect generated by relief structures. A different angle set up by individual relief lines or a deviation in their direction affects the manner in which shadows and light reflections are created. The viewer's eye thus registers the propagation of intangible optical phenomena and illusory movement, by means of which the static structure of the picture morphs into a field of action. In addition, the two-dimensional image (the relief) rises optically towards the viewer, producing a hard-to-define pulsating dimension disappearing or, at the other extreme, actually becoming more intense in response to changes in light conditions and the angle of view.

Els Moes's pictures are deliberately deprived of intrinsic meaning. The very colours do not refer to possible content; the artist informs us that "in our western culture black is in general associated with dejection or melancholy and is related to death. In other cultures white is considered the colour of death. To me neither has that connection. My choice of black and white is made in order to give my paintings a neutral atmosphere." Time plays an important part in Els's art. She recalls the days when she worked in the Archaeological Institute: "Archaeological research is fascinating. It reveals what lies hidden beneath the surface. Carefully scraping off layer after layer of soil results in laying bare the traces of time." Her pictures come into being through layering. The final relief structure often features vertical or horizontal cuts that reach all the way through to the base. The depth of this cleft is a sort of measure of time, as well as of the processes of growth and splitting that occur with time; it is a direct record of a beginning and an endurance, a concrete trace of *being* as such.

Time also finds another track in the work of Els Moes. The viewer is not forced to use the brain to "read a story" in linear time, which is what classic artworks require. In the sense of a Kantian approach to the *absolute* as revelation occurring before the mind starts defining and analysing, Els's monochromes open up the possibility of employing pure intuition, as well as the uniqueness of the moment.

Ilona Víchová, říjen 2010

Ilona Víchová, October 2010

narozena | born 7. 4. 1950 v Bergschenhoek, Holandsko | in Bergschenhoek, The Netherlands
žije a pracuje v Haarlemu | lives and works in Haarlem

studia | study

Akademie výtvarných umění v Utrechtu /Academy of Fine Arts, Utrecht

zastoupení ve sbírkách | work in collections

Provincie Noord Holland | North Holland Province, Centrum vizuálního umění (CBK) Amsterdam - Zuidoost | Centre of Visual Art, Amsterdam -Zuidoost.
Soukromé sbírky | Private collections

výstava se uskutečňuje ve spolupráci s / the exhibition is held in collaboration with **Art Traffic** (lead by Eva Kolarik) - www.art-traffic.nl

BRNO GALLERY CZ - 14. 10. – 3. 12. 2010 Pořadatel výstavy | Exhibition organisation: 1. ART CONSULTING BRNO CZ, s.r.o., Kurátor a autor textu | Curator, catalogue text: Ilona Víchová, Překlad | Translation: Irma Charvátová, Tony Long, Fotografie | Photography: Tomáš Tichý a archiv autorky / artist's archive. Grafická příprava a typografie | Graphic design and typography: tmb sign.com, Tisk | Printing: PROTISK spol. s r.o., Vydavatel | Published by: 1. ART CONSULTING BRNO CZ, s.r.o., 2010

www.brno-gallery.cz, www.acb.cz 1. art consulting brno, BRNO GALLERY CZ, malinovského náměstí 2, 602 00 brno